

Czwartek, 5 lipca 2012 r.

Wolność słowa na Białorusi, w szczególności przypadek Andrzeja Poczobuta

P7_TA(2012)0300

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie Białorusi, zwłaszcza sprawy Andrzeja Poczobuta (2012/2702(RSP))

(2013/C 349 E/13)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Białorusi, w szczególności z dni: 29 marca 2012 r. ⁽¹⁾, 16 lutego 2012 r. ⁽²⁾, 15 września 2011 r. ⁽³⁾, 12 maja 2011 r. ⁽⁴⁾, 10 marca 2011 r. ⁽⁵⁾, 20 stycznia 2011 r. ⁽⁶⁾, 10 marca 2010 r. ⁽⁷⁾ i 17 grudnia 2009 r. ⁽⁸⁾,
- uwzględniając oświadczenie wysokiej przedstawiciel UE Catherine Ashton z 28 czerwca 2012 r. w sprawie sytuacji na Białorusi,
- uwzględniając komunikat prasowy z dnia 22 czerwca 2012 r. Dunji Mijatović, przedstawicielki OBWE ds. wolności mediów, w sprawie aresztowania polsko-białoruskiego dziennikarza Andrzeja Poczobuta,
- uwzględniając oświadczenie pisemne Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 523 z dnia 26 czerwca 2012 r. wzywające do zwolnienia polsko-białoruskiego dziennikarza Andrzeja Poczobuta z więzienia na Białorusi,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dni 1-2 marca 2012 r., w których wyrażono głębokie zaniepokojenie postępującym pogarszaniem się sytuacji na Białorusi,
- uwzględniając decyzję wykonawczą Rady 2012/126/WPZiB z dnia 28 lutego 2012 r. dotyczącą wykonania decyzji Rady 2010/639/WPZiB w sprawie środków ograniczających wobec Białorusi ⁽⁹⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie rozpoczęcia europejskiego dialogu na rzecz modernizacji ze społeczeństwem białoruskim (3157. posiedzenie Rady do Spraw Zagranicznych, 23 marca 2012 r. w Brukseli),
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) nr 354/2012 z dnia 23 kwietnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 765/2006 dotyczące środków ograniczających wobec Białorusi ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając oświadczenie złożone przez wysoką przedstawiciel UE Catherine Ashton w Brukseli w dniu 28 lutego 2012 r. w sprawie jej decyzji oraz decyzji polskiego rządu o odwołaniu, odpowiednio, szefowej delegatury UE w Mińsku i polskiego ambasadora na Białorusi,
- uwzględniając decyzję Rady 2012/36/WPZiB z dnia 23 stycznia 2012 r. zmieniającą decyzję 2010/639/WPZiB w sprawie środków ograniczających wobec Białorusi ⁽¹¹⁾,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0112.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0063.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0392.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0244.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0099.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 136 E z 11.5.2012, s. 57.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 349 E, z 22.12.2010, s. 37.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 286 E z 22.10.2010, s. 16.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 55 z 29.2.2012, s. 19.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 113 z 25.4.2012, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 19 z 24.1.2012, s. 31.

Czwartek, 5 lipca 2012 r.

- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1857(2012) z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie sytuacji na Białorusi, potępiającą trwające prześladowanie członków opozycji oraz nękanie działaczy społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów i obrońców praw człowieka na Białorusi,
- uwzględniając sprawozdanie Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka z dnia 10 kwietnia 2012 r. oraz rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ 17/24 z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie sytuacji praw człowieka na Białorusi,
- uwzględniając deklarację szczytu Partnerstwa Wschodniego przyjętą w Pradze w dniach 7-9 maja 2009 r. oraz deklarację w sprawie sytuacji na Białorusi, którą przyjęto na szczycie Partnerstwa Wschodniego w Warszawie w dniu 30 września 2011 r.,
- uwzględniając wspólne oświadczenie ministrów spraw zagranicznych Grupy Wyszehradzkiej, Estonii, Łotwy i Litwy złożone w Pradze w dniu 5 marca 2012 r.,
- uwzględniając oświadczenie Białoruskiej Krajowej Platformy Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego złożone w Mińsku w dniu 2 marca 2012 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Białorusi przyjęte na 3101. posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych w dniu 20 czerwca 2011 r.,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wysokiej przedstawiciel UE Catherine Ashton z dnia 10 kwietnia 2011 r. w sprawie rozprawiania się z niezależnymi mediami na Białorusi,
- uwzględniając art. 19 Powszechnej deklaracji praw człowieka, art. 19 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz art. 11 Karty praw podstawowych UE,
- uwzględniając art. 19 Powszechnej deklaracji praw człowieka z 1948 r. i deklarację ONZ o obrońcach praw człowieka z grudnia 1988 r.,
- uwzględniając art. 122 ust. 5 i art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 21 czerwca 2012 r. Andrzej Poczobut, korespondent polskiego dziennika „Gazeta Wyborcza”, czołowy polsko-białoruski działacz mniejszości i przewodniczący Rady Naczelnej Związku Polaków na Białorusi, został aresztowany w Grodnie na Białorusi;
- B. mając na uwadze, że mieszkanie A. Poczobuta w Grodnie zostało przeszukane przez biuro prokuratora a jego materiały zostały skonfiskowane; mając na uwadze, że organy ścigania dokonały następnie przeszukania w biurze Związku Polaków w Grodnie, którego A. Poczobut jest oficjalnym najemcą, i skonfiskowały sprzęt komputerowy;
- C. mając na uwadze, że A. Poczobutowi postawiono zarzut tzw. zniesławienia prezydenta Aleksandra Łukaszenki na mocy art. 367 kodeksu karnego Republiki Białorusi za dwanaście artykułów opublikowanych w portalach „Karta’97” i „Biełoruskij Partizan” na temat, m.in. zeszłorocznego procesu dotyczącego zamachu bombowego w metrze;
- D. mając na uwadze, że A. Poczobut w przeszłości spędził już trzy miesiące w więzieniu i ciąży na nim trzyletni wyrok więzienia w zawieszeniu pod tym samym zarzutem rzekomego znieważenia prezydenta w artykule opublikowanym w „Gazecie Wyborczej” i na białoruskim portalu internetowym; mając na uwadze, że grozi mu ograniczenie lub pozbawienie wolności do lat siedmiu i dziewięciu miesięcy, w tym wyrok w zawieszeniu;
- E. mając na uwadze, że w dniu 30 czerwca 2012 r. A. Poczobut został warunkowo zwolniony z aresztu w zamian za podpisanie zobowiązania o nieopuszczaniu miejsca zamieszkania;

Czwartek, 5 lipca 2012 r.

- F. mając na uwadze, że w dniu 5 lipca 2011 r. sąd Rejonu Lenińskiego w Grodnie wydał wyrok uniewinniający A. Poczobuta z zarzutu znieważenia prezydenta z art. 368 część 1 kodeksu karnego, ale uznał go za winnego zniesławienia prezydenta na mocy art. 367 część 1 tego samego kodeksu;
- G. mając na uwadze, że ostatnie aresztowanie A. Poczobuta w dniu 21 czerwca 2012 r. zbiegło się ze zorganizowanym przez Związek Polaków pod jego kierownictwem pokojowym protestem przeciwko przymusowej rusyfikacji przez reżim Łukaszenki polskiej szkoły w Grodnie, w czasie którego zatrzymano około dwudziestu osób;
- H. mając na uwadze, że białoruskie prawo medialne, które weszło w życie w 2008 r. ma charakter restrykcyjny, ponieważ działalność dziennikarska jest kontrolowana różnorodnymi środkami, takimi jak cenzura telewizyjna i radiowa, nadzór nad działalnością niezależnych dziennikarzy oraz kontrola domów wydawniczych;
- I. mając na uwadze, że zgodnie z art. 19 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych każdy ma prawo do posiadania własnych opinii bez ingerencji oraz prawo do wolności wypowiedzi, podczas gdy art. 34 konstytucji Białorusi gwarantuje wolność słowa; mając na uwadze, że obserwatorzy i dziennikarze niezależnych i międzynarodowych mediów stale potępiają ograniczenia wolności słowa i mediów przez rząd;
- J. mając na uwadze, że po aresztowaniu A. Poczobuta w kwietniu 2011 r. Amnesty International uznała go za więźnia sumienia;
- K. mając na uwadze, że sprawa A. Poczobuta wpisuje się w szerszy kontekst nieustających i długotrwałych prześladowań społeczeństwa obywatelskiego, mniejszości polskiej i obrońców praw człowieka po wyborach prezydenckich w grudniu 2010 r., co prowadzi do dramatycznego pogorszenia się sytuacji praw człowieka oraz swobód obywatelskich i politycznych na Białorusi;
- L. mając na uwadze stałe doniesienia o regularnym prześladowaniu przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi; mając na uwadze niedawne przypadki aresztowań, w tym osobistości takich, jak opozycyjni działacze demokratyczni Aleksander Arcybaszew i Paweł Winogradow oraz Siergiej Kawalenka, a także zatrzymania dziennikarzy Aleksandra Barazienki, Siergieja Bałaja, Aliny Radaczyńskiej i Iny Studzińskiej oraz działaczy kampanii „Powiedz prawdę!” Hanny Kurlowicz, Michaiła Paszkiewiczza, Aleksandra Ulicionaka i Siergieja Woźniaka;
- M. mając na uwadze, że Aleś Białacki, dyrektor Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna”, wiceprzewodniczący Międzynarodowej Federacji Praw Człowieka uwięziony w kolonii karnej w Bobruisku został niedawno poddany nowym bezprawnym środkom ograniczającym i presji ze strony administracji karnej, przy czym wyraźnym zamiarem było zmuszenie go do uznania jego tzw. winy;
- N. mając na uwadze, że w dniu 24 maja 2012 r. Aleh Wołczak, były szef Pomocy Prawnej dla Ludności – organizacji udzielającej pomocy prawnej do czasu jej likwidacji w 2003 r. – został aresztowany przez oficerów policji po cywilnemu, którzy oskarżyli go o „publiczne przekleństwa”; mając na uwadze, że tego samego dnia został skazany na dziewięć dni aresztu administracyjnego na mocy art. 17.1 kodeksu przestępstw administracyjnych („przeklinanie do policji”); mając na uwadze, że Aleh Wołczak został wcześniej skazany w styczniu 2012 r. na cztery dni aresztu administracyjnego za rzekome używanie wulgarnego języka na ulicy; mając na uwadze, że został umieszczony na liście osób mających zakaz opuszczania Białorusi;
- O. mając na uwadze, że od początku marca 2012 r. piętnastu politykom opozycji, niezależnym dziennikarzom i obrońcom praw człowieka odmówiono prawa do opuszczenia kraju pod różnymi pretekstami, przy czym władze białoruskie podobno rozważają sporządzenie listy 108 obrońców praw człowieka i działaczy opozycyjnych z myślą o zabronieniu im opuszczania kraju;
- P. mając na uwadze, że w dniu 14 czerwca 2012 r. białoruski parlament przyjął poprawki do ustawy o organach bezpieczeństwa narodowego, nadając szerokie uprawnienia białoruskiej KGB, w tym prawo do swobodnego stosowania środków przymusu; mając na uwadze, że zgodnie z nowymi przepisami KGB ma prawo do swobodnego wejścia na teren prywatny i do aresztowania, bez ograniczeń, białoruskich obywateli, dyplomatów i przedstawicieli instytucji międzynarodowych;

Czwartek, 5 lipca 2012 r.

- Q. mając na uwadze, że w ciągu 2011 r. w czasie akcji pt. „milczący protest” zatrzymano co najmniej 95 dziennikarzy, 22 dziennikarzy zostało postawionych przed sądem a 13 zostało skazanych na różne kary aresztu administracyjnego; mając na uwadze, że pod koniec 2011 r. władze dodatkowo zwiększyły kontrolę internetu dzięki, między innymi, dodatkowym środkom regulacji internetu;
- R. mając na uwadze, że istnieją obawy, iż próby władz białoruskich wniesienia spraw karnych przeciwko działaczom opozycji stały się pretekstem do prawnego uniemożliwienia im opuszczenia kraju i rozmów z ONZ i innymi organami;
1. zdecydowanie potępia niedawne aresztowanie A. Poczobuta, dziennikarza polskiego dziennika „Gazeta Wyborcza” i postawione mu zarzuty;
 2. z zadowoleniem przyjmuje uwolnienie A. Poczobuta z aresztu i wzywa do zaprzestania dochodzenia i wycofania wszystkich zarzutów przeciwko niemu;
 3. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu pogarszającej się sytuacji obrońców praw człowieka na Białorusi i potępia wszelkie groźby wobec dziennikarzy i osób korzystających ze swojego prawa do swobody wypowiedzi;
 4. wzywa uczestników czwartego posiedzenia ministrów spraw zagranicznych krajów Partnerstwa Wschodniego, które odbędzie się w dniach 23-24 lipca 2012 r. w Brukseli, do zbadania i omówienia pogarszającej się sytuacji praw człowieka na Białorusi oraz sprawy A. Poczobuta;
 5. wzywa do zakończenia nękania przez sąd dziennikarzy, działaczy społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka; wzywa władze białoruskie do zmiany ich represyjnej polityki;
 6. uważa w związku z tym i biorąc pod uwagę bezprecedensowe rozprawienie się ze społeczeństwem obywatelskim na Białorusi po wyborach prezydenckich w grudniu 2010 r. i w ich następstwie (kiedy to pobito przynajmniej 21 reporterów oraz zatrzymano 27 dziennikarzy, z czego 13 skazano na dziesięć do piętnastu dni aresztu), że sprawa A. Poczobuta jest umotywowana politycznie i jej celem jest przeszkodzenie mu w prawowym wykonywaniu jego zawodu dziennikarza i działalności lidera mniejszości narodowej;
 7. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu kary trzech lat pozbawienia wolności w zawieszeniu, na którą został skazany A. Poczobut za podobne rzekome „przestępstwa”; jest zaniepokojony, że zawieszenie może zostać cofnięte, biorąc pod uwagę, że kara w zawieszeniu oznacza, iż A. Poczobut może w każdej chwili wrócić do więzienia, jeżeli władza zdecyduje – jest to w pełni uzależnione od reżimu Łukaszenki – że dziennikarz ponownie „złamał prawo” wykonując swoją pracę; uważa, że w rzeczywistości jest to metoda zastraszania oraz próba zmuszenia A. Poczobuta do zaprowadzenia autocenzury;
 8. ubolewa z powodu faktu, że białoruskie władze uniemożliwiają pracę dziennikarzom przez wprowadzanie restrykcyjnych przepisów mającym na celu uciszenie społeczeństwa obywatelskiego i wykorzystanie groźby sankcji karnych do zastraszania obrońców praw człowieka i obrońców praw mniejszości;
 9. uważa, że prawo białoruskie i międzynarodowe mechanizmy były celowo nadużywane i wykorzystywane do własnych celów przez białoruskie władze;
 10. wzywa władze białoruskie do zapewnienia, bez względu na okoliczności, poszanowania zasad demokracji, praw człowieka i podstawowych wolności zgodnie z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka i innymi międzynarodowymi i regionalnymi instrumentami dotyczącymi praw człowieka ratyfikowanymi przez Białoruś; podkreśla, że wolność mediów i swoboda wypowiedzi znajdują się wśród podstawowych zasad demokracji, które władze białoruskie zobowiązały się respektować;
 11. wzywa władze białoruskie do przeprowadzenia reformy prawa i dostosowania białoruskich przepisów, w szczególności dotyczących swobody stowarzyszania się i wypowiedzi, do międzynarodowych standardów, do zaniechania praktyk cenzury i autocenzury oraz do zaniechania dalszego nadużywania prawa w postaci aresztowania oponentów politycznych, uciszania dziennikarzy, prześladowania niezależnych adwokatów i stosowania środków kontroli internetu;

Czwartek, 5 lipca 2012 r.

12. wzywa władze białoruskie do uchylenia poprawek do licznych aktów ustawodawczych przyjętych przez parlament w październiku 2011 r., które dodatkowo ograniczają swobodę stowarzyszania się, zgromadzeń, opinii i wypowiedzi;
13. wzywa białoruskie władze do położenia kresu krótkoterminowym zatrzymaniom bez decyzji sądu i arbitralnym zakazom podróży, co wydaje się mieć na celu zastraszenie obrońców praw człowieka, mediów, opozycji politycznej i działaczy społeczeństwa obywatelskiego oraz powstrzymanie ich przed wykonywaniem ich pracy;
14. uważa, że umieszczenie Mikołaja Statkiewicza w odosobnieniu jest aktem represji oraz próbą zmuszenia go do podpisania wniosku o ułaskawienie; wzywa zatem Komisję i ESDZ do interweniowania w tej sprawie;
15. wzywa władze białoruskie do natychmiastowego położenia kresu wszelkim formom wywierania nacisku na dziennikarzy i pracowników mediów oraz do wycofania wszelkich zarzutów postawionych dziennikarzom ściganym za ich działalność zawodową, oraz do dopilnowania, by zostali oni zrehabilitowani; wzywa władze białoruskie do zagwarantowania wolności wypowiedzi i stworzenia otoczenia prawnego i praktyk sprzyjających rzeczywistej wolności mediów, oraz do zaniechania praktyk cenzury i autocenzury, jak również zagwarantowania, że środki kontroli internetu będą minimalne a uregulowania nie będą prowadzić do cenzury mediów elektronicznych i ograniczania wolności słowa;
16. zaznacza, że wszelkie potencjalne zaangażowanie UE na rzecz Białorusi jest ściśle uzależnione od spełnienia określonych warunków oraz uwarunkowane zaangażowaniem Białorusi na rzecz przestrzegania praw człowieka i praworządności, zgodnie ze wspólną deklaracją ze szczytu Partnerstwa Wschodniego, który odbył się w Pradze w dniu 7 maja 2009 r., podpisaną również przez rząd Białorusi;
17. wzywa Radę i Komisję do zacieśnienia ich współpracy z białoruskimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i do promowania zacieśnienia kontaktów międzyludzkich;
18. wzywa państwa członkowskie będące aktualnie członkami Rady Praw Człowieka ONZ do dołożenia wszelkich starań w ramach tego organu na rzecz ustanowienia na co najmniej dwa lata mandatu dla specjalnego sprawozdawcy ds. tego kraju, który zająłby się sytuacją praw człowieka na Białorusi; podkreśla, że taki mechanizm odegrałby również istotną rolę w zakresie niezależnego dokumentowania nadużyć i monitorowania wdrażania zleceń wydanych przez różne organy ONZ, w szczególności zaleceń sformułowanych w najnowszym sprawozdaniu Wysokiego Komisarza;
19. ponownie zwraca uwagę na potrzebę poprawy stosunków i dialogu politycznego między UE a jej wschodnimi sąsiadami w ramach Partnerstwa Wschodniego, w tym jego parlamentarnego wymiaru, zgromadzenia parlamentarnego Euronest, mając na uwadze wspólny cel zagwarantowania reform demokratycznych na Białorusi;
20. wzywa władze Białorusi, aby z myślą o wyborach parlamentarnych w 2012 r. kontynuowały proces zmian ordynacji i praktyki wyborczej, uwzględniając wszystkie zalecenia OBWE/ODIHR i Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo oraz działając zgodnie ze wszystkimi międzynarodowymi demokratycznymi normami i standardami;
21. wzywa państwa członkowskie do oceny skuteczności istniejących środków ograniczających wobec Białorusi oraz do rozważenia rozszerzenia obowiązujących obecnie sankcji przez wydłużenie listy Białorusinów objętych zamrożeniem aktywów i zakazem wydawania wiz;
22. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Zgromadzeniu Parlamentarnemu OBWE i Rady Europy oraz rządowi i parlamentowi Białorusi.